

Høringsinnspill fra Montessori Norge om NOU 2020 – 13 Private aktører i velferdsstaten

Montessori Norge takker for muligheten til å komme med innspill til denne høringen. I vårt høringssvar har vi lagt vekt på noen få, prinsipielle saker som er viktige for våre medlemmer; montessoriskoler og -barnehager i Norge. Vi går ikke inn på detaljer i utredningen, men konsentrerer oss om å løfte noen viktige sider av saken som gjelder særskilt for private barnehager og skoler med en anerkjent pedagogisk retning.

Vår erfaring er at Kunnskapsdepartementet er helt klare på viktigheten av å bevare et mangfold, og sikre retten til å drive små, ideelle barnehager basert på en anerkjent alternativ pedagogikk. Foresatte i Norge har rett til å velge et pedagogisk alternativ for sine barn, og vi representerer derfor en liten, men viktig del av det reelle mangfoldet man ønsker å bevare. Det pedagogiske tilbudet som gis i montessoribarnehagene, er et ønsket tilbud av brukerne. Når private barnehager omtales er det derfor avgjørende at man ikke kun ser på eierskap eller driftsform, men på hvilket behov og formål barnehagen fyller.

I Norge er det i dag 40 montessoribarnehager, og rundt 90 montessoriskoler. Det startes tilnærmet ingen nye montessoribarnehager. Mye av årsaken til dette er lovendringen som kom i 2011, og i praksis ser vi at mange av de som ønsker å starte en montessoribarnehage ikke får godkjent søknad (tilskudd) fra kommunen med begrunnelse i at det er full barnehagedekning. Vi mener andre hensyn er viktige å ta, blant annet kravet til mangfold, viktigheten av et helhetlig løp, kvalitet og foresattes rett til å velge et alternativ til det offentlige.

Montessoripedagogikken er i Norge anerkjent som en alternativ pedagogikk. Montessoriskolene er godkjent etter en egen læreplan som er offentlig godkjent av direktoratet. Det er en internasjonalt anerkjent pedagogikk, som er etterspurt av mange foresatte. I denne pedagogikken skiller det ikke like tydelig mellom barnehage og skole slik det tradisjonelt sett gjøres i Norge, men vi ser på utdanning og barnets utvikling som en helhet. For at et montessoritilbud skal være av best mulig kvalitet, og kunne tilby et helhetlig alternativ, er det avgjørende at vi får begynne med barna i barnehagen.

Barnehagemyndighetene er forpliktet etter FN-konvensjonen til å legge stor vekt på barnas beste. I tillegg har lovgiver (Stortinget) forutsatt at de lokale barnehagemyndighetene skal ivareta ansvaret med å legge til rette for barnehagetilbud i samsvar med brukernes ønsker. I avveiningen mellom

økonomiske hensyn og de barnefaglige hensyn, har intensjonen til Stortinget vært at de økonomiske hensyn ikke skal være avgjørende.

Barnehagemyndigheten har ansvaret for at barnehagetilbudet har den kvalitet, det innhold og det omfang som brukerne etterspør og lokale forhold tilsier. Kommunen er forpliktet til å følge FNs barnekonvensjon. FNs barnekonvensjon art. 3 nr. 1 lyder:

«Ved alle handlinger som vedrører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, domstoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn.»

Det er det beste for barna som skal gå i montessoriskoler å få et helhetlig og godt pedagogisk tilbud, noe som betyr å først kunne gå i montessoribarnehage for så å gå videre i montessoriskolen.

Tilskuddsordningen slik den er i dag skaper fordeler for stordrift, og gjør det vanskeligere for små, ideelle barnehager å klare seg økonomisk. Det viktige for oss er at departementet sørger for at det er rom for å være liten og uavhengig, og at retten til å velge et pedagogisk alternativ blir ivaretatt i praksis.

Dersom man legger opp til mer fleksibilitet i kommunenes styring og kun veier økonomiske hensyn ved opprettelse og godkjenning av private barnehager, vil dette utfordre montessoribarnehagenes og -skolenes eksistens. Montessoribarnehager og -skoler er avhengige av forutsigbarhet og økonomisk mulighet for drift. Disse skolene og barnehagene er små, selvstendige og ideelle, og de har ikke profitt som mål.

Vi er for at det skapes rammer og regelverk som hindrer utbytte og profitt, men det er samtidig viktig at den reelle muligheten til å etablere barnehager og skoler med anerkjent pedagogisk retning som grunnlag ivaretas. Vi støtter at det skal være transparens og åpenhet for å sikre at offentlige penger brukes til det som er formålet.

Vi registrerer også at utvalget tilrår økt bevissthet om bruk av kompetansekrav, enten i form av formell utdanning eller i form av autorisasjonskrav som skal sikre et visst nivå av kunnskap og kompetanse.

I montessoriskoler er det et offentlig krav om montessorikompetanse, nedfelt i forskrift til friskoleloven. Vi ønsker at det skal innføres et tilsvarende kompetansekrav i montessoribarnehager, for å sikre at denne kompetansen blir vektlagt og anerkjent. Dette kan være et tiltak for å sikre en særskilt rett til å drive barnehager etter anerkjent pedagogisk retning, etter modell av friskoleloven.

Et annet tiltak vil kunne være at montessoribarnehager godkjennes etter en egen rammeplan (som særskilt beskriver pedagogikken, men som må innfri krav til jevngodhet med nasjonal rammeplan), slik friskolene er godkjent etter alternative læreplaner. Det ville vært ideelt om man kunne se helhetlig på godkjenning og finansiering av barnehager og skoler drevet etter anerkjent pedagogisk retning. I Norge gjelder dette per i dag kun Montessoripedagogikk og Steinerpedagogikk. Disse har et helhetlig syn på utdanning og en sterk sammenheng mellom skole og barnehage. Lovverket slik det er i dag står ofte i veien for å tilby denne helheten i praksis.

På vegne av Montessori Norge,

Nina Johansen – daglig leder.